

YTTRANDE
2019-06-10

Dnr O 4-2019

Institution som begärt yttrande

Linnéuniversitetet
351 95 Växjö

Bakgrund

Linnéuniversitetet har genom skrivelse som inkom den 9 maj 2019 begärt yttrande från Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Överklagandenämnden för etikprövning. Ärendet avser anklagelser från [REDACTED] och omfattar plagiat, självplagiat, fabricering av experiment och resultat samt avvikelser från god forskningssed. Anklagelserna riktar mot [REDACTED] Ekonomihögskolan, Linnéuniversitet och [REDACTED] [REDACTED], Internationella Handelshögskolan, Jönköping.

[REDACTED] [REDACTED] uppger att han varit initiativtagare till och vetenskaplig ledare och huvudhandledare för ett forskningsprojekt i samarbete med Ikea åren 2014 – 2017. [REDACTED] [REDACTED] har varit doktorand i projektet som legat till grund för hans avhandling *Multi-sensory cues in interpaly and congruency in a retail store context: Consumer emotions and purchase behaviors*, framlagd och godkänd 2017.

Den av [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] samförfattade och publicerade artikeln *Shedding light on the use of single and multisensory cues and their effect on consumer behaviours*, publicerad i International Journal of Retail and Distribution Management, 2018(46), nr 11/12 sid. 1077-1091, författad och publicerad året efter [REDACTED] [REDACTED] disputation och forskargruppens avslut, bygger enligt [REDACTED] [REDACTED] på en artikel som författats av [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] uppger vidare att det vid starten av forskningsprojektet avtalades att all data och empiri som samlades in skulle tillhöra forskargruppen och vara gemensam. I den händelse någon av parterna ville använda sig av resultaten skulle detta bestämmas i varje enskilt fall med motpartens godkännande. Även frågan om medförfattarskap diskuterades och det överenskomts att [REDACTED] skulle stå som medförfattare till två artiklar och de övriga två skulle [REDACTED] [REDACTED] själv svara för.

[REDACTED] menar att han som enskild forskare och medlem i forskargruppen äger resultaten av forskningen. Han menar vidare att den insamlade empirin och forskningsresultaten tillhör forskargruppen, vilket innebär att både [REDACTED] som forskningsledare, och [REDACTED] [REDACTED], som doktorand, i lika delar äger såväl empiri som resultat. [REDACTED] [REDACTED] gör

gällande att han inte blivit inbjuden att stå som medförfattare vilket bryter mot god forsknings- och publiceringssed och att detta utgör vetenskaplig oredlighet.

██████████ anmälan om misstänkt vetenskaplig oredlighet i artikeln *Shedding light on the use of single and multisensory cues and their effect on consumer behaviours* avser plagiat och självplagiat. ██████████ anför att författarna underlåtit att ange källor och fabricerat experiment och resultat. Han pekar även på den vetenskapliga metoden och hur studien i artikeln genomförts. Därtill fogar han en fråga om forskares skyldighet att referera till tidigare studier och att öppet redovisa hur den aktuella forskningen genomförts och hur den har gått till. I anmälan menar ██████████ att den anmälda artikeln inte bygger på något nytt experiment utan istället plagierar experiment utförda under ██████████ doktorandtid. Att något nytt experiment skulle ha utförts är enligt anmälaren en efterkonstruktion.

Expertgruppens bedömning

Expertgruppen konstaterar inledningsvis att det inte ansetts erforderligt att, vilket ██████████ yrkat, anlita extern sakkunskap för att kunna hantera ärendet. Expertgruppen noterar också att yttrandet endast avser anklagelserna som riktas mot ██████████ då ██████████ varit anställd vid en stiftelsehögskola som inte omfattas av Expertgruppens behörighet.

Vad först gäller frågan om författarskap konstaterar Expertgruppen att någon sådan överenskommelse som ██████████ hävdar har ingåtts inte har presenterats i ärendet. Oavsett detta så omfattas inte en uppgörelse om framtida författarskap av oredlighet i forskning. Såvitt framgår av ärendet så är ██████████ överens om uppgörelsen att ██████████ skulle medverka som medförfattare till två av de fyra artiklar som skulle ingå i ██████████ avhandling. Det är Expertgruppens bedömning att ██████████ inte har bidragit i en sådan utsträckning som enligt internationellt erkända standarder krävs för att grunda författarskap. Något avsteg från den påstådda överenskommelsen har därför inte skett. Därtill har ██████████ vid ett flertal tillfällen refererat till ██████████ i sina artiklar. Anklagelserna om avsteg från god forskningssed får mot bakgrund av det nämnda därför anses ogrundade.

Vad därefter gäller frågan om rätt att använda data och empiri gör Expertgruppen följande bedömning. I skriften *God forskningssed* (VR 2017, ISBN 978-91-7307-354-7), anges att ”data som har insamlats i ett forskningsprojekt kallas källdata. Forskare uppfattar ibland sådana källdata som sin personliga egendom. Så kan det möjligen vara om forskningen är privatfinansierad och utförs av enskilda personer utan anknytning till vanliga forskningsmiljöer och data inte innehåller personuppgifter. Men när forskningen utförs vid ett universitet, högskola eller annan forskningsinstitution eller när den är finansierad av allmänna medel genom bidrag från ett forskningsråd eller en forskningsstiftelse, är det den myndighet där forskningen utförs som äger materialet.”

██████████ har ansvarat för praktisk insamling och sammanställning av data samt för den statistiska bearbetningen. Oavsett hur ██████████ arbete har finansierats så är det universitetet vid vilket forskningen utförts som äger insamlad forskningsdata. ██████████ har därför ägt rätt att bedriva forskning på insamlade data även efter det att avhandlingen lagts fram. Viss kritik kan riktas mot ██████████ för att inte ha informerat ██████████ såsom handledare innan vidare forskning på materialet genomfördes,

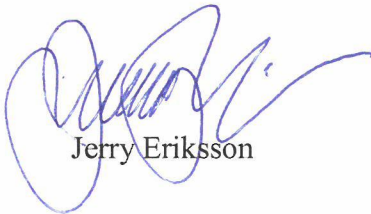
vilket hör till god ton i forskningsvärlden, men avsteg från detta utgör inte oredlighet i forskning.

Expertgruppen konstaterar avslutningsvis att det är beklagligt att tvister av det slag som uppvisas i ärendet inte har kunnat lösas inom universitetets egen hantering av ärendet.

Ärendet är därmed slutbehandlat från Expertgruppens sida.

Detta yttrande har beslutats av Jerry Eriksson, ordförande, Aleksander Giwercman, Lena Halldenius, Jack Lysholm, Elisabeth Rachlew, Ulrik Ringborg och Göran Sandberg. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har dessutom närvarat ersättarna Per Carlbring, Sofia Feltzing, Holger Luthman och Björn Petersson, kanslichefen Jörgen Svidén samt administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig.

För Expertgruppen för oredlighet i forskning

Jerry Eriksson